

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตร เป็นหลักและเป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรและการเรียนการสอน จะทำให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีทั้งแก่ตัวผู้เรียนเองและช่วยให้ครูมีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน สำหรับความสำคัญของหลักสูตรนั้น ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) ได้กล่าวไว้สรุปได้ดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการสอนทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้
2. งานด้านหลักสูตรทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมาย
3. หลักสูตรเปรียบเหมือนแบบแปลนการจัดการเรียนการสอน
4. หลักสูตรเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูที่จะจัดประสบการณ์ให้แก่นักเรียนได้มีความรู้ ทักษะ ความประพฤติและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ
5. หลักสูตรเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน สถานประกอบการ และ สังคม

นอกจากนั้น หัตถ์นิยั ศกฺเมธิ (2535) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้สรุปได้ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นแนวทางให้บุคคลผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับการศึกษานำไปปฏิบัติ
2. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา ใช้ควบคุมระบบการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ
3. หลักสูตร เป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษาที่จะต้องอำนวยความสะดวก ให้ดำเนินการทางด้านการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผล ให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐ

4. หลักสูตรเป็นแนวทางไปสู่การปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะเสนอแนะจุดหมายการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งครูควรปฏิบัติตามอย่างจริงจัง

5. หลักสูตรเป็นตัวจักรสำคัญเพราะ เป็นเครื่องมือของรัฐในการที่จะพัฒนาคน

6. หลักสูตรเป็นเครื่องชี้บอกถึงความจริงของชาติ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ถ้าประเทศชาติมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ประเทศชาติก็จะ ได้คนที่มีความ

7. หลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดแนวทางการให้ความรู้ ทักษะ เจตคติ ตลอดจนความสามารถของผู้เรียนที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมอันจะเป็นการพัฒนากำลังคนไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติให้ได้ผลดี

สิ่งสำคัญที่จะทำให้หลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ คือ การนำหลักสูตรไปใช้ ดังที่ สุจริต เฝียรชอบ (2531) กล่าวว่า

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนที่แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้น ในทางปฏิบัติมี ความล้มเหลวเล็กน้อยเพียงใด มีอะไรเป็นปัญหาหรืออุปสรรคและควรได้รับการปรับปรุง ในด้านใดบ้าง หลักสูตรนั้นถึงแม้จะจัดทำขึ้นได้เพียงใด มีโครงการ มีโครงสร้างเนื้อหา ตลอดจนจนประสบการณ์การเรียนรู้ได้ดีพร้อมทุกประการ แต่ถ้าผู้ใช้หลักสูตรดำเนินการไม่ดี มีข้อบกพร่องต่างๆเกิดขึ้น หลักสูตรนั้นก็ประสบความล้มเหลวได้ง่าย

นอกจากนั้น อำนวย อุเทศ (2533) ก็ได้กล่าวถึงความสำคัญของการใช้หลักสูตรไว้ว่า

หลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาที่เป็นเครื่องชี้บ่งว่าเยาวชนในอนาคตจะเป็นพลเมืองที่มีลักษณะอย่างไรที่สังคมต้องการและสามารถดำรงชีวิตของตนได้อย่างมีความสุขอย่างไรก็ตาม แม้ว่าหลักสูตรจะสร้างขึ้นอย่างดีเลิศและเหมาะสมเพียงใด แต่ถ้าไม่มีระบบการส่งเสริม การสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็ยากที่หลักสูตรจะบรรลุเป้าหมาย

จะเห็นแล้วว่า หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้เป็นสิ่งที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เพราะถ้าหากว่ามีหลักสูตรแต่ไม่มีการนำเอาหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรที่สร้างขึ้นก็ไม่มีจุดหมายหรือก่อให้เกิดประโยชน์แต่อย่างใด

ประเทศไทยของเรานี้แม้มีหลักสูตรที่ใช้เป็นแนวทาง ในการจัดการศึกษามาช้านานและได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเนื้อหาให้ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมอยู่เสมอ

ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรครั้งล่าสุด ทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในปีพุทธศักราช 2533 ประกาศใช้เมื่อ ปี พ.ศ. 2534 ในต้นระดับ คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 1 และ มัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ครบทุกชั้นปีในระดับมัธยมศึกษา เมื่อ ปี พ.ศ. 2536 ซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่า หลักสูตรฉบับปรับปรุงใหม่ที่ใช้อย่างครบ 3 ปีแล้วนั้น ได้ถูกนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือไม่

วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่มีความสำคัญวิชาหนึ่งในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 กำหนดให้เป็นวิชาบังคับแก่คนที่ทุกคนจะต้องเรียนและจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินผลจึงจะสามารถจบหลักสูตรได้ และแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ก็ให้ความสำคัญแก่ภาษาไทย ดังจะเห็นได้ในส่วนที่เกี่ยวกับเนื้อหาสาระ และกระบวนการเรียนการสอน ข้อที่ 10 ระบุว่า "จัดเนื้อหาสาระของหลักสูตรทุกระดับการศึกษา โดยให้ความสำคัญแก่ภาษาไทย และให้มีการวิจัย พัฒนวัตกรรมการและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาไทย "

ถ้าพิจารณาจากจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แล้วจะเห็นความสำคัญของวิชาภาษาไทยได้ชัดเจน หากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกประการแล้ว ประเทศไทยก็จะได้เยาวชนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ จะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจหลักภาษา สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัย ฟังและอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการอ่านการเขียน มีรสนิยมในการเลือกอ่านหนังสือ เห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของคนในชาติและเป็นปัจจัยในการสร้างเอกภาพของชาติ เห็นคุณค่าของวรรณคดีและงานประพันธ์ที่ใช้ภาษาอย่างมีรสนิยมในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมของชาติ และสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้เพิ่มเติม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535)

นอกจากนั้น สจฺริต เพียรชอบ (2531) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทยไว้เป็นข้อ ๆ น่าสนใจ สรุปได้ดังนี้

1. ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ ใช้ในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน
2. ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ แสดงถึงความเป็นชาติไทย
3. ภาษาไทยเป็นวัฒนธรรมประจำชาติควรแก่การอนุรักษ์และสืบทอดต่อไป
4. ภาษาไทยเป็นศูนย์รวมน้ำใจ ก่อให้เกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
5. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ในสาขาวิชาการต่างๆ
6. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพทุกสาขา

7. ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาสูงมักจะเป็นผู้ประสบผลสำเร็จในชีวิตและเป็นที่ยอมรับในสังคม

จากความสำคัญของวิชาภาษาไทยที่กล่าวข้างต้น เป็นที่น่าสนใจว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ จะมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด แต่ที่ผ่านมาเท่าที่พบในเอกสารรายงานผลการประเมิน รายงานผลการตรวจสอบของกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาไทยและการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย จะเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังผลการวิจัยของ สุชาติ วงศ์สุวรรณ (2524) ที่วิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูภาษาไทย และ ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่ามีปัญหาต่างๆ ดังนี้

1. ครูไม่ได้รับการนิเทศอย่างเพียงพอ
2. ครูไม่มีหนังสือและวัสดุประกอบหลักสูตร
3. ครูไม่เข้าใจจุดหมายและเนื้อหาของหลักสูตรวิชาภาษาไทย
4. โรงเรียนไม่พร้อมที่จะใช้หลักสูตร

ในปี พ.ศ. 2527 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการทดสอบคุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชาภาษาไทย สังคม คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ระดับประเทศ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง และต่อมาในปี พ.ศ. 2533 กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประเมินผลการใช้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในส่วนที่เกี่ยวกับวิชาภาษาไทยพบว่า มีหลายเขตการศึกษาที่มีผลการใช้ภาษาไทยต่ำกว่าเกณฑ์ ในระดับประเทศ ในการเรียนการสอนภาษาไทยนั้นพบว่ามีปัญหา ดังที่ สุจริต เพียรชอบ (2531) ได้จำแนกไว้เป็นด้าน ๆ ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เช่น เอกสารหลักสูตรวิชาภาษาไทยไม่เพียงพอ ครูผู้สอนไม่เห็นหลักสูตร ไม่ทราบจุดประสงค์ของหลักสูตร ยึดหนังสือเรียนเป็นสรณะ เป็นต้น
2. ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอน เช่น ครูใช้วิธีสอนแบบเก่าเพราะความเคยชินหรือไม่เข้าใจวิธีสอนแบบใหม่ เป็นต้น
3. ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู เช่น ครูขาดทักษะในการสอนไม่เห็นความสำคัญของภาษาไทย ไม่มีขวัญกำลังใจในการทำงาน เป็นต้น
4. ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน เช่น นักเรียนเบื่อหน่าย ไม่เห็นความสำคัญของวิชาภาษาไทย มีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย เป็นต้น

5. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน เช่น ขาดงบประมาณ ขาดความรู้และทักษะ ในการผลิตและการใช้สื่อการสอน เป็นต้น

จากปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยที่พบดังกล่าวข้างต้น เป็นปัญหาที่ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องพยายามแก้ไขมาโดยตลอด แต่ก็เป็นที่ทราบกันดีว่า ยังไม่สามารถแก้ไขได้ ประกอบกับ กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับปรุงหลักสูตรใหม่ในปีพุทธศักราช 2533 ซึ่งนับว่าเป็นจุดที่มีการ เปลี่ยนแปลง อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในส่วนอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะครูผู้สอนจะต้องปรับ เปลี่ยนพฤติกรรมการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่นั้น อีกทั้ง รัฐบาลมีนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาของปวงชนให้มีความรู้พื้นฐานในระดับมัธยมศึกษา ฉะนั้นจึงมีหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ได้ดำเนินการขยายโอกาสทาง การศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เช่น สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กรม สานักศึกษา และสำนักบริหารการศึกษาดังกล่าว เป็นต้น ซึ่งได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นมา

จากการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ปีการ ศึกษา 2534 เป็นต้นมา จะเห็นว่ามิพผลงานวิจัย หลายเรื่องที่แสดงให้เห็นว่า มีอุปสรรคหลาย ประการที่ทำให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือกรมสามัญศึกษาก็ดี ไม่มีประสิทธิภาพในการนำหลักสูตรไปใช้เท่าที่ควร ดังผลการวิจัยของ วัฒนา ศิลปศร (2533) เรื่อง สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น : การศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนเมืองรัต วิทยาคม จ. เพชรบูรณ์ พบว่า มีอุปสรรคที่สำคัญ คือ ครูยังไม่เข้าใจแนวทางการปฏิบัติกิจกรรม ต่างๆของโครงการ ขาดความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียนผู้ปกครองไม่สนับสนุน ขาดการ ประชาสัมพันธ์ ไม่ได้รับการนิเทศและประเมินผลอย่างเป็นระบบงบประมาณมีจำกัดและล่าช้า และ จากผลการวิจัยของฝ่ายมาตรฐานการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 6 (2534) เรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนและความต้องการการศึกษา ของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการ ศึกษาเขตการศึกษา 6 พบว่ามีอุปสรรคคือ โรงเรียนขาดครูที่มีความรู้เฉพาะสาขาวิชา ขาดสื่อ การเรียนการสอนอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องปฏิบัติการเฉพาะไม่เพียงพอและไม่ เหมาะสม เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีน้อย วัสดุครุภัณฑ์สนับสนุนไม่เพียงพอ

จากความสำคัญของหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ความสำคัญของวิชาภาษาไทย ปัญหาการนำหลักสูตรวิชาภาษาไทยไปใช้ ตลอดจนปัญหาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่กล่าวมา นับว่าเป็นปัญหาที่โรงเรียนจำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนทั้งสิ้น ไม่เช่นนั้นก็จะส่งผลกระทบต่อ การดำเนินการจัดการเรียนการสอนทั้งระบบ ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่า

ถ้าหากโรงเรียนโดยเฉพาะโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษายังประสบปัญหาต่อไป ย่อมส่งผลต่อการนำหลักสูตรวิชาภาษาไทยไปใช้อย่างแน่นอน

สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหนึ่งของกระทรวงมหาดไทยที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และได้ดำเนินการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 ถึงปีการศึกษา 2536 จำนวน 71 โรงเรียน และมีโครงการจะเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้ครบทุกโรงเรียนในสังกัด ในปีการศึกษา 2539 และเพื่อเป็นการศึกษาหาข้อมูลที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น ประกอบกับยังไม่มีผู้ใดวิจัยหรือศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้มาก่อน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดหรือหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทย และครูภาษาไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดหรือหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทย และครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่นทั่วประเทศ จำนวน 71 โรงเรียน

2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา การนำหลักสูตรวิชาภาษาไทยไปใช้ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น โดยศึกษาให้ครอบคลุมกิจกรรมการนำหลักสูตรไปใช้ในด้านต่างๆ ดังนี้

ก. การเตรียมการใช้หลักสูตร

ข. การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆภายในโรงเรียน

ค. การสอนของครู

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การนำหลักสูตรวิชาภาษาไทยไปใช้ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน นำเอารายละเอียดของหลักสูตรวิชาภาษาไทยในหลักสูตรแม่บท ไปปฏิบัติให้บังเกิดผล เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักเรียนสามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ คือ การเตรียมการใช้หลักสูตร การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆในโรงเรียน และการสอนของครู ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การเตรียมการใช้หลักสูตร
 - 1.1 การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร
 - 1.2 การวางแผนการใช้หลักสูตร
 - 1.3 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
2. การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆภายในโรงเรียน
 - 2.1 การเตรียมบุคลากรและการจัดครูเข้าสอน
 - 2.2 การจัดบริการเอกสารหลักสูตร วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน
 - 2.3 การจัดตารางสอน
 - 2.4 การจัดสถานที่ในการสอนและฝึกปฏิบัติ
 - 2.5 การนิเทศการสอน
3. การสอนของครู
 - 3.1 การวางแผนการสอน
 - 3.2 การจัดกิจกรรมการสอนและเทคนิควิธีสอน
 - 3.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 - 3.4 การวัดผลประเมินผล

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หมายถึง หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้โรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใช้ ตามคำสั่งที่ วก 612 /2533 เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ลงวันที่ 10 สิงหาคม 2533

โรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักบริหารการศึกษาดำเนินการ หมายถึง โรงเรียนเทศบาล และ โรงเรียนประถมศึกษาในเมืองพัทยา ที่เปิดสอนระดับ

มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 71 โรงเรียน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2533 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 - 2536

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักบริหารการศึกษาดังกล่าว ซึ่ง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ และ ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการ

สำนักบริหารการศึกษาดังกล่าว หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาของเทศบาลทั่วประเทศ และเมืองพัทยา

ครูภาษาไทย หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักบริหารการศึกษาดังกล่าว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูล สำหรับผู้บริหารการศึกษา ของสำนักบริหารการศึกษาดังกล่าว นำไปประกอบการพิจารณา ปรับปรุง การบริหารการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักบริหารการศึกษาดังกล่าว ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารการศึกษา ในระดับเทศบาลและระดับโรงเรียน ได้นำไปพิจารณา ปรับปรุง การนำหลักสูตรวิชาภาษาไทยไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

3. เป็นข้อมูลให้ครูภาษาไทยที่สอนในระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักบริหารการศึกษาดังกล่าว นำไปประกอบในการพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้บรรลุเป้าหมายในแนวทางที่หลักสูตรกำหนด